

Luachadh air dealbhadh curraicealaim ann an Alba

Aithisg cuspaireil bho Luchd-sgrùdaidh Foghlaim A Mhòrachd.

An Cèitean 2024

Clàr-innse

Clàr-innse	2
Facal-toisich.....	3
Ro-ràdh.....	6
Modh-eòlas	7
Geàrr-chunntas luchd-gnìomha	9
Geàrr-chunntas air molaidhean	11
Stiùireadh nàiseanta	13
A' dealbhadh curraicealam àrd-inbhe	19
A' dol an sàs le coimhearsnachd na sgoile	29
Co-dhùnadh	35
Pàipear-taic 1.....	37
Còir-lethbhreac	39

Facal-toisich

Tha Curraicealam airson Sàr-mhathais na h-Alba (CfE) air a bhith, bho chaidh a chuir air bhog ann an 2010, na chuspair molaidh agus sgrùdaidh ann an tomhas co-ionann.

Suidhichte fo phrionnsabalan CfE, tha iomadh taobh ionmholta ris na thathar a' sùileachadh bho sgoiltean nan dealbhadh curraicealaim. Tha seo a' gabhail a-steach dèanamh cinnteach gu bheil iad a' toirt cunntas air beachdan chloinne agus dhaoine òga, agus a' toirt a-steach a' choimhearsnachd ionadail gus dèanamh cinnteach gu bheil curraicealam na sgoile taobh a-staigh a' cho-theacsa cheart agus a' libhrigeadh foghlam a tha iomchaidh don choimhearsnachd aice cho math ri feumalachdan na dùthcha.

Thug foillseachadh aithisg an OECD [‘Scotland's Curriculum for Excellence: into the future’](#) san Ògmhios 2020 a-steach àm atharrachaidh ann am foghlam na h-Alba. Às dèidh seo, tha am prògram airson ath-leasachadh foghlaim ann an Alba air deasbad farsaing a thoirt leis air cò ris a dh'fhaodadh siostam foghlaim na h-Alba a bhith coltach san àm ri teachd.

Chan urrainnear cus cuideam a chuir air dealbhadh curraicealaim agus ceannardas curraicealaim. Tha fìor chudromachd aig na co-dhùnaidhean mu na dh'ionnsaicheas clann agus daoine òga agus an eòlas agus na sgilean a leasaicheas iad nuair a bheachdaicheas sinn air mar a tha sinn gan ullachadh airson nan dùbhlain sòisealta, eaconamach, poilitigeach agus cultarail a tha mu choinneamh comann-sòisealta san 21mh linn.

Bha sinn airson tuigse nas mionadaiche fhaighinn air mar a thèid cuid taobhan CfE a libhrigeadh ann an sgoiltean na h-Alba. Tha an aithisg seo a' nochdadh sealladh proifeiseanta Luchd-sgrùdaidh an Rìgh air dealbhadh curraicealaim ann an Alba. Tha na co-dhùnaidhean sin air an tarraing bho thaghadh de 50 sgoil agus suidheachadh a chaidh ainmeachadh leis na 32 ùghdarrasan ionadail ann an Alba, còmhla ri fianais sgrùdaidh nas fharsaing. Tha an aithisg a' beachdachadh air dè cho math 's a tha sgoiltean agus suidheachaidhean a' toirt aire do stiùireadh nàiseanta agus feumalachdan ionadail nuair a tha iad a' dealbhadh a' churraicealaim aca gus coinneachadh ri feumalachdan an luchd-ionnsachaidh an-dràsta agus san àm ri teachd. Bidh e cuideachd a' sgrùdadh na h-ìre gu bheil sgoiltean agus suidheachaidhean a' toirt luchd-ionnsachaidh, luchd-obrach, pàrantan agus com-pàirtichean an sàs ann a bhith a' dealbhadh a' churraicealaim aca.

Tha miann làidir ann an sgoiltean agus suidheachaidhean na h-Alba fòcas a chuir air ath-sgrùdadh agus àrdachadh a' churraicealaim. Tha e brosnachail a bhith ag aithris air an fhianais gu bheil sgoiltean agus suidheachaidhean a' cleachdadh stiùireadh nàiseanta gus curraicealam àrd-ìnbhe, adhartach a dhealbhadh a ghabhas a-steach a' cho-theacsa ionadail. Bidh luchd-obrach a' cleachdadh an sgìre ionadail gu math gus ionnsachadh a

thoirt don chloinn agus do dhaoine òga a tha gan cuideachadh a' tuigsinn an co-theacsa eachdraidheil, cruinn-eòlasach agus eaconamach ionadail. Tha fianais ann cuideachd gu bheil sgoiltean a' toirt chothroman brìghmhor do chloinn agus do dhaoine òga gus raon de sgilean a leasachadh gus an cuideachadh an-dràsta agus san àm ri teachd.

Tha luchd-obrach ann an sgoiltean agus suidheachaidhean ag aithneachadh a' cho-dhàimh chudromach a tha ann eadar càileachd a' churraicealaim agus càileachd ath-sgrùdadh a' churraicealaim. Bu chòir modhan-obrach com-pàirteachail a tha a' toirt a-steach beachdan chloinne is dhaoine òga, phàrantan agus chom-pàirtichean a bhith nan cleachdadh àbhaisteach nuair a tha sgoiltean/suidheachaidhean an sàs ann an ath-sgrùdadh leantainneach a' churraicealaim. Feumaidh curraicealam a tha ag amas air an àm ri teachd a nì cinnteach gum bi co-ionannachd meas aig clann agus daoine òga air an ìre seo de sgrùdadh leantainneach a' churraicealaim.

Mar a tha prògram ath-leasachadh foghlaim na h-Alba a' leantainn air adhart leis an adhartas, tha fios againn gu bheil mòran dùil mu fheartan theisteanasan is mheasaidh na h-Alba san àm ri teachd às deidh an [Lèirmheas Neo-eisimeileach air Teisteanasan is Measadh \(IRQA\)](#) agus a' bhuidh a bhios aig an [Lèirmheas Neo-eisimeileach air Cruth Libhrigeadh Sgilean](#)

Dh'aithris an IRQA gu bheil caolachadh a' churraicealaim AS3 mì-fhreagarrach ri amasan CfE. Tha an sgrùdadh cuspaireil nàiseanta seo a' toirt fianais gu bheil an dealbh air dèanamh-churraicealaim AS3 air feadh na dùthcha measgaichte, agus gum faod ullachadh airson na h-ìre as sine gu tric bacadh a chur air àrd-sgoiltean bho bhith a' dèanamh cinnteach à ìre fharsaing foghlaim coitcheann gu deireadh AS3.

Chan e a-mhàin gu bheil an aithisg seo a' soilleireachadh adhartas na h-Alba ann an dealbhadh curraicealaim ach tha i cuideachd a' coimhead air adhart ris na dùbhlain agus na cothroman a tha romhainn. Tha mi an dòchas gun toir toraidhean na h-aithisge seo taic do sgoiltean, suidheachaidhean agus an com-pàirtichean agus iad a' leantainn orra ag ath-sgrùdadh agus a' leasachadh a' churraicealaim aca.

Feumaidh sinne mar neach-sgrùdaidh an fhoghlaim a-nis barrachd a dhèanamh cuideachd. Tha sinn ag àrdachadh ar n-oidhirpean tro sgrùdaidhean cuspaireil nàiseanta gus taic a thoirt do Chuairt Leasachaidh a' Churraicealaim. Tha Luchd-sgrùdaidh an Rìgh a' dèanamh fiughar ri bhith ag obair còmhla ri suidheachaidhean, sgoiltean, ùghdarrasan ionadail agus com-pàirtichean eile gus tuilleadh leasachaidhean a' churraicealaim a stiùireadh airson buannachd chloinne agus dhaoine òga na h-Alba.

Janie McManus

Àrd-neach-sgrùdaidh Fhoghlaim A Mhòrachd

Ro-ràdh

Tha còir aig clann agus daoine òga air fad ann an Alba air curraicealam a leasaicheas na sgilean, an eòlas agus na buadhan a dh'fheumas iad airson soirbheachadh fad am beatha. Bidh Curraicealam na h-Alba, [An Curraicealam airson Sàr-mhathas \(CfE\)](#), a' cur luchd-ionnsachaidh aig teas-mheadhan an fhoghlaim. Bidh e a' cuideachadh clann is daoine òga gus an t-eòlas, na sgilean agus na feartan a tha a dhìth airson beatha san 21mh linn fhaighinn.

Is e curraicealam na h-Alba “an t-iomlan de na tha air a phlanadh airson clann agus daoine òga air feadh an cuid foghlaim” bho aois 3 gu 18. Tha seo air a riochdachadh tro na ceithir co-theacsan ionnsachaidh. Is iad sin:

- cothroman airson coileanadh pearsanta
- ionnsachadh eadar-chuspaireil
- feallsanachd is beatha na sgoile mar coimhearsnachd
- raointean agus cuspairean a' churraicealaim

Tha adhbhar a' churraicealaim air a chuartachadh anns na ceithir comasan: gus clann agus daoine òga a chuideachadh gu bhith:

- luchd-ionnsachaidh soirbheachail
- daoine misneachail
- saoranaich ciallach
- com-pàirtichean èifeachdach

Tha na comasan sin a' nochdadh agus ag aithneachadh nàdar fad-beatha foghlaim is ionnsachaidh.

Chaidh [Aithris Ath-nuadhaichte](#) air Curraicealaim na h-Alba fhoillseachadh anns an t-Sultain 2019. Chaidh seo a dhealbhadh gus smaoineachadh ùr a mhisneachadh, conaltradh proifeiseanta a bhrosnachadh mu dhealbhadh curraicealaim agus com-pàirteachasan a neartachadh gus a' churraicealam a cho-dhealbhadh. Tha e a' cur cuideam air an fheum gum bi curraicealam nan sgoiltean sùbailte agus a' freagairt air feumalachdan eadar-dhealaichte luchd-ionnsachaidh fa-leth agus a' nochdadh cho sònraichte sa tha na coimhearsnachdan aca.

Tha bun-phrionnsabalan CfE air beachdan fàbharach a tharraing gu cunbhalach bho bhuidhnean eadar-nàiseanta agus dùthchannan eile. Ann an co-theacs caochlaideach comann-sòisealta na h-Alba às deidh a' galair mhòr-sgaoilte COVID-19, air feadh an t-

siostaim fhoghlaim, tha fòcas às ùr air a bhith air dealbhadh curraicealaim. Tha grunn aithisgean nàiseanta is eadar-nàiseanta air taic a thoirt don chòmhradh mu leasachadh a bharrachd air curraicealam na h-Alba.

O chionn ghoirid, mhol na h-aithisgean [Tha Gach Neach-ionnsachaidh Albannach Cudromach - deasbad nàiseanta air foghlam](#) agus ['S e ar n-àm ri teachd - Lèirmheas Neo-eisimeileach air Teisteanasan agus Measadh](#) gum bu chòir do Riaghaltas na h-Alba fòcas a-rithist air leasachadh a' churraicealaim.

Gus taic a thoirt do sgoiltean agus ùghdarrasan ionadail san obair seo, rinn Luchd-sgrùdaidh Foghlaim A Mhòrachd sgrùdadh air dealbhadh curraicealaim ann an sgoiltean agus suidheachaidhean air feadh siostam foghlaim na h-Alba mar phàirt den phlana sgrùdaidh bliadhnaile aca 2022 gu 2023.

Tha an sgrùdadh cuspaireil nàiseanta seo a' taisbeanadh measadh air dè cho math sa tha suidheachaidhean tràth-ionnsachadh agus cùram-chloinne (ELC) agus sgoiltean:

- a' dealbhadh curraicealam de dh'àrd-chàileachd a bheir aire do stiùireadh nàiseanta agus feumalachdan ionadail
- a' toirt a-steach coimhearsnachd na sgoile agus luchd-ùidh eile ann an dealbhadh a' churraicealaim

Modh-eòlas

Thadhail Luchd-sgrùdaidh an Rìgh air 50 suidheachaidhean agus sgoiltean taobh a-staigh roinnean tràth-bhliadhnaichean is cùram-cloinne, bun-sgoile, àrd-sgoile agus sgoiltean sònraichte rè seisean acadaimigeach 2022 gu 2023. Bha sgoiltean san roinn neo-eisimeileach taobh a-muigh raon na h-obrach seo. Chaidh na suidheachaidhean agus na sgoiltean ainmeachadh leis na 32 ùghdarrasan ionadail ann an Alba.

Ro na cuairtean sgrùdaidh, ghabh ceannardan-sgoile agus ceannardan shuidheachaidhean ELC os làimh fèin-mheasadh air na dòighean-obrach, neartan agus dùbhlain a bha aca an-dràsta a thaobh dealbhadh a' churraicealaim. Chleachd Luchd-sgrùdaidh an Rìgh am fiosrachadh seo mar thoiseach tòiseachaidh airson nan còmhradhean aca.

Rè na cuairtean sgrùdaidh, bhruidhinn Luchd-sgrùdaidh na Banrigh ri luchd-ionnsachaidh, tidsearan, luchd-cleachdaidh, pàrantan/luchd-cùraim agus com-pàirtichean. Chunnaic iad ionnsachadh, rinn iad ath-sgrùdadh air prògraman curraicealaim agus sgrìobhainnean, agus bheachdaich iad air dòighean-obrach a thaobh dealbhadh curraicealaim. Roinn Luchd-sgrùdaidh an Rìgh fios air ais làbhairteach ri àrd-stiùirichean aig deireadh gach cuairt.

Tha an aithisg seo a' libhrigeadh sealladh proifeiseanta Luchd-sgrùdaidh an Rìgh. Tha fianais air a thoirt bhon taghadh de 50 sgoil agus suidheachadh, còmhla ri fianais sgrùdaidh nas fharsainge mun churraicealam.

Geàrr-chunntas luchd-gnìomha

A' dealbhadh curraicealam àrd-inbhe

Bidh luchd-obrach thar gach sgoil agus suidheachadh a' cleachdadh raon de stiùireadh nàiseanta gus fiosrachadh a thoirt don churraicealam. Tha iad a' deimhinneachadh miann làidir airson curraicealam a dhealbhadh a bheir cunntas air feumalachdan sònraichte na coimhearsnachd ionadail aca. Tha clann agus daoine òga ag ionnsachadh a-muigh nas trice. Bidh luchd-obrach a' cleachdadh an sgìre ionadail gu math mar bhrosnachadh agus co-theacsa airson ionnsachadh. Tha luchd-obrach ann an àrd-sgoiltean a' sìor fhàs a' cleachdadh fiosrachadh mun mhargaidh obrach ionadail gus slighean luchd-ionnsachaidh a leasachadh.

San àm ri teachd, bu chòir do luchd-obrach ann an sgoiltean agus suidheachaidhean cumail orra a' toirt aire shònraichte air mar a tha cùisean ionadail, nàiseanta agus cruinneil aig cridhe a' churraicealaim. Feumaidh luchd-obrach dèanamh cinnteach gu bheil an curraicealam a' toirt taic do chloinn is dhaoine òga air fad gus na sgilean agus an eòlas a leasachadh air am bi feum aca gus soirbheachadh ann an saoghal a tha ag atharrachadh gu luath.

Bidh luchd-obrach ag ath-sgrùdadh a' churraicealaim gu cunbhalach airson dèanamh cinnteach gu bheil e a' coinneachadh ri feumalachdan chloinne agus dhaoine òga. Tha na h-atharrachaidhean as motha air a' churraicealam anns na beagan bhliadhnaichean a dh'fhalbh air a bhith air an stiùireadh le freagairtean don ghalar mhòr-sgaoilte COVID-19. Mar eisimpleir, tha atharrachaidhean air a' churraicealam slàinte is sunnd a' toirt taic do fheumalachdan sunnd inntinneil is faireachail chloinne is dhaoine òga.

Ach, tha cus chloinne is dhaoine òga nach eil a' faighinn farsaingeachd agus doimhneachd ionnsachaidh thar a' churraicealaim.

Mar phrìomhachas, feumaidh luchd-obrach ann an sgoiltean agus suidheachaidhean dèanamh cinnteach gum faigh clann agus daoine òga air fad an làn-chòir air foghlam farsaing coitcheann suas gu agus a' gabhail a-steach AS3. Feumaidh luchd-obrach dèanamh cinnteach gu bheil iad a' tabhann farsaingeachd, co-leanailteachd agus adhartas ionnsachaidh thar gach raon den churraicealam. Cuidichidh seo daoine òga nas fheàrr agus iad a' gluasad air adhart bhon BGE chun na h-ìre as àirde.

Tha tuigse làidir aig àrd-stiùirichean agus luchd-obrach air co-theacs sòisio-eaconamach agus feumalachdan nan coimhearsnachdan air a bhios iad a' frithealadh. Bidh luchd-obrach

ag atharrachadh raointean sònraichte den churraicealam gu h-èifeachdach gus dèiligeadh ri beàrnan coileanadh comharraichte, agus gus coinneachadh ri feumalachdan luchd-ionnsachaidh aig a bheil feumalachdan taic a bharrachd.

Tha àrd-stiùirichean, ag obair còmhla ri luchd-obrach, gu sònraichte sgileil ann a bhith ag aithneachadh agus a' dèiligeadh ri beàrnan ann an ionnsachadh a tha aig clann is daoine òga mar thoradh air a' ghalair mhòir-sgaoilte COVID-19. Ach, feumaidh iad a-nis am fòcas a mheudachadh air mar a tha an curraicealam air a dhealbhadh gus coileanadh nan uile àrdachadh agus beàrnan a tha air adhbhrachadh le dùbhlain sòisio-eaconamach a dhùnadh.

Com-pàirteachadh coimhearsnachd na sgoile ann an dealbhadh a' churraicealaim

Ged a bhios àrd-stiùirichean agus luchd-teagaisg a' dol an sàs le agus a' cruinneachadh bheachdan bho choimhearsnachd na sgoile ann an diofar dhòighean, feumaidh iad clann agus daoine òga, pàrantan agus com-pàirtichean a thoirt an sàs nas motha ann a bhith a' dealbhadh, a' luachadh agus a' leasachadh a' churraicealaim aca. Cuidichidh seo gu dèanamh cinnteach gu bheil iad a' toirt curraicealam do chloinn agus dhaoine òga a libhrigeas eòlas, a leasaicheas sgilean, agus a choileanas feumalachdan a' chomainn-shòisealta a tha a' sìor atharrachadh. Bu chòir do ùghdarrasan ionadail agus buidhnean nàiseanta taic a thoirt do àrd-luchd-stiùiridh agus luchd-obrach gus seo a dhèanamh le bhith a' dèanamh cinnteach gu bheil iad a' toirt a-mach structaran soilleir, stiùireadh, goireasan agus ionnsachadh proifeiseanta iomchaidh thar raointean agus cuspairean a' churraicealaim gu lèir.

Bu chòir do luchd-obrach ann an sgoiltean agus suidheachaidhean cumail orra a' suidheachadh phrìomhachasan leasachaidh a' churraicealaim a tha gu sònraichte co-cheangailte ris a' cho-theacsa aca fhèin. Bu chòir dhaibh seo taic a thoirt do chloinn agus dhaoine òga gus togail air an ionnsachadh a rinn iad roimhe agus a bhith ag adhartachadh eòlasan ionnsachaidh àrd-inbhe a tha iomchaidh agus a choinnicheas ri feumalachdan fa leth.

Geàrr-chunntas air molaidhean

Molaidhean airson sgoiltean agus suidheachaidhean

Mar phrìomhachas, feumaidh luchd-obrach ann an sgoiltean agus suidheachaidhean dèanamh cinnteach gu bheil clann agus daoine òga air fad a' faighinn an làn-chòir air foghlam coitcheann farsaing a tha ciallach, adhartach a bheir comas do chloinn is dhaoine òga togail air an eòlas agus na sgilean a bh' aca roimhe ann an dòigh nas èifeachdaiche.

Ann an àrd-sgoiltean, feumaidh luchd-obrach dèanamh cinnteach gum bi cothromachadh nas fheàrr ann eadar a bhith a' toirt làn-chòir do dhaoine òga air foghlam farsaing coitcheann ann an AS1-S3, agus aig an aon àm a' toirt seachad doimhneachd iomchaidh ann an ionnsachadh gus daoine òga ullachadh airson gluasad air adhart chun na h-ìre as àirde.

Ann an àrd-sgoiltean, feumaidh luchd-obrach a' churraicealam a dhealbhadh gus taic a thoirt do dhaoine òga gus roghainnean iomchaidh a' churraicealaim a dhèanamh san ìre as àirde far a bheil iad a' togail nas èifeachdaiche air na dh'ionnsaich iad roimhe.

Feumaidh luchd-obrach am fòcas a mheudachadh air mar a tha an curraicealam air a dhealbhadh gus coileanadh nan uile àrdachadh agus adhartas a luathachadh ann a bhith a' dùnadh beàrnan coileanaidh co-cheangailte ri bochdainn.

Feumaidh luchd-obrach clann agus daoine òga, pàrantan agus com-pàirtichean a thoirt a-steach nas gnìomhaiche ann an dealbhadh, luachadh agus leasachadh a' churraicealaim aca gus dèanamh cinnteach gum fuirich e buntainneach ann an comann-sòisealta a tha a' sìor atharrachadh.

Molaidhean airson Riaghaltas na h-Alba, buidhnean nàiseanta agus ùghdarrasan ionadail

Feumaidh Riaghaltas na h-Alba, buidhnean nàiseanta agus ùghdarrasan ionadail cur ri stiùireadh sònraichte nan cuspair agus ionnsachadh proifeiseanta a dhèanamh comasach gus taic a thoirt do luchd-obrach ann an dealbhadh agus leasachadh curraicealaim.

Bu chòir do Riaghaltas na h-Alba agus buidhnean nàiseanta dèanamh cinnteach gu bheil stiùireadh a' churraicealaim nàiseanta san àm ri teachd soilleir, pongail, furasta a sheòladh agus ruigsinneach. Tha seo a' gabhail a-steach comhairle shònraichte mu bhith a' leasachadh curraicealam a choinnicheas ri feumalachdan chloinne agus dhaoine òga le feumalachdan iom-fhillte.

A' togail air obair a thòisich mar-thà, bu chòir do bhuidhnean nàiseanta agus ùghdarrasan ionadail an taic do luchd-obrach a neartachadh agus a leudachadh gus tuigse nas fheàrr fhaighinn air prionnsapalan agus buannachdan ionnsachadh eadar-chuspaireil àrd-inbhe.

Bu chòir do ùghdarrasan ionadail agus luchd-obrach sgoile dèanamh cinnteach gu bheil cothrom iomchaidh aig gach neach-ionnsachaidh air teicneòlas didseatach aig amannan iomchaidh nuair a bhios feum air gus taic a thoirt do libhrigeadh a' churraicealaim.

Stiùireadh nàiseanta

Bidh àrd-stiùirichean anns a h-uile roinn a' cleachdadh stiùireadh nàiseanta gu math mar bhunait riatanach airson dealbhadh curraicealaim. Tha iad ag aithneachadh gu bheil an stiùireadh a' cuideachadh le bhith a' toirt cunbhalachd do luchd-ionnsachaidh air feadh na h-Alba, agus aig an aon àm a' toirt sùbailteachd do sgoiltean agus suidheachaidhean gus prògraman agus cùrsaichean atharrachadh gus coinneachadh ri feumalachdan na coimhearsnachd ionadail aca.

Ach, feumaidh àrd-stiùirichean agus luchd-obrach raon farsaing de stiùireadh agus goireasan a tha rim faighinn a sheòladh. Tha luchd-teagaisg ann am beagan de na sgoiltean air an deach tadhal ag aithris gum faod e a bhith dùbhlach eadar-dhealachadh a dhèanamh eadar stiùireadh nàiseanta agus pàipearan deasbaid foillsichte. Tha Luchd-sgrùdaidh an Rìgh a' lorg, tro sgrùdaidhean sgoile, gum biodh àrd-stiùirichean agus luchd-obrach thar shuidheachaidhean agus sgoiltean a' cur fàilte air stiùireadh goirid agus sònraichte do gach cuspair gus taic a thoirt do dhealbhaidh a' churraicealaim.

Mar a bhios Riaghaltas na h-Alba a' freagairt sgrùdaidhean neo-eisimeileach o chionn ghoirid, bidh e cudromach gum bi stiùireadh nàiseanta san àm ri teachd soilleir, pongail, ruigsinneach agus furasta a lorg, agus mar sin a' toirt taic do luchd-cleachdaidh.

Stiùireadh a' Churraicealam airson Sàr-mhathas

Tha luchd-obrach thar roinnean fhathast a' faighinn a-mach gu bheil na sgrìobhainnean treòrachaidh CfE feumail gus fiosrachadh a thoirt do dhealbhaidh a' churraicealaim. Tha seo a' gabhail a-steach an [sreath sgrìobhainnean Togail a' Churraicealaim](#), na [h-eòlasan agus builean](#) airson raointean a' churraicealaim agus na [slatan-tomhais nàiseanta](#).

Tha an [aithris ùraichte](#) ag amas air fòcas nas soilleire a thoirt do luchd-obrach airson leasachadh a' churraicealaim. Tha luchd-obrach anns a' mhòr-chuid de na sgoiltean agus na suidheachaidhean air an deach tadhal a' cleachdadh na h-aithris seo gus eileamaidean den churraicealam aca ath-sgrùdadh agus ùrachadh, gu sònraichte ag ath-chuimseachadh air na ceithir comasan agus mar a bhios iad sin a' cumadh agus a' toirt buaidh air a' churraicealam aca.

Ach, b' urrainn do àrd-stiùirichean agus luchd-obrach barrachd a dhèanamh gus an aithris ùr a chleachdadh nuair a bhios iad ag ath-sgrùdadh an tairgse curraicealaim aca gus an leasaich clann agus daoine òga na sgilean agus an eòlas a dh'fheumas iad gus

soirbheachadh ann an saoghal a tha ag atharrachadh gu luath. A bharrachd air seo, feumaidh luchd-obrach thar gach roinn dèanamh cinnteach gu bheil iad a' dealbhadh agus a' libhrigeadh curraicealam ciallach gus am bi clann agus daoine òga comasach air togail mean air mhean air an ionnsachadh a rinn iad roimhe.

Airson luchd-obrach ann am bun-sgoiltean agus àrd-sgoiltean, tha [Togail a' Churraicealaim 4: Sgilean ionnsachaidh, sgilean beatha agus sgilean airson obair](#) fhathast feumail nuair a bhios iad a' leasachadh dhòighean-obrach a thaobh ionnsachadh stèidhichte air sgilean agus [Leasachadh an Sgioba-obrach Òg](#) (DYW). Tha iad nas trice a' cleachdadh an [stiùireadh Inbhe Dreuchd 3-18](#) gus tuilleadh taic a thoirt do leasachadh sgilean thar a' churraicealaim.

Ach, tha cothrom ann fhathast gus fòcas nas làidire a dhèanamh air leasachadh sgilean agus adhartas a nochdas thar a' churraicealaim bho 3-18 gus dèanamh cinnteach gun leasaich clann agus daoine òga sgilean iomchaidh airson beatha, obair agus ionnsachadh. Far a bheil seo ag obair gu math, faodaidh clann agus daoine òga na sgilean a tha iad a' leasachadh agus mar a tha iad gan cuideachadh an-dràsta agus san àm ri teachd a mhìneachadh.

Tha fianais bho raon de ghnìomhachd sgrùdaidh a' sealltainn gu bheil luchd-obrach thar shuidheachaidhean feumalachdan taic a bharrachd sònraichte (FTB) a' cleachdadh [Clach-mhìle: A' toirt taic do luchd-ionnsachaidh le feumalachdan taic a bharrachd iom-fhillte](#) an cois stiùireadh CfE gus fiosrachadh a thoirt do dhealbhadh a' churraicealaim.

Tha mòran den chomhairle, stiùireadh agus ionnsachadh proifeiseanta nàiseanta air a dhealbhadh airson foghlam prìomh-shruthach. Tha seo a' ciallachadh gum feum luchd-obrach ann an roinn an fhoghlaim shònraichte gu tric treòrachadh, comhairle agus goireasan atharrachadh gus coinneachadh ri feumalachdan luchd-ionnsachaidh anns na co-theacsan sin. Airson taic nas fheàrr a thoirt do luchd-obrach san roinn seo tha feum soilleir ann airson stiùireadh a tha a' gabhail a-steach comhairle shònraichte mu bhith a' leasachadh curraicealam a choinnicheas ri feumalachdan chloinne is dhaoine òga le feumalachdan iom-fhillte.

Stiùireadh nàiseanta a tha sònraichte don roinn

ELC

Bidh luchd-obrach ann an suidheachaidhean ELC a' cleachdadh [Inbhean Slàinte is Cùram Sòisealta](#) agus stiùireadh bho [Luchd-sgrùdaidh a' Chùraim](#), còmhla ri stiùireadh CfE, gus fiosrachadh a thoirt don churraicealam aca. Tha buaidh mhòr air a bhith aig leasachadh

dòighean-teagaisg cluiche air dealbhadh curraicealaim ann an suidheachaidhean ELC agus anns na bliadhnaichean tràtha de bhun-sgoiltean.

Bidh luchd-obrach ann an suidheachaidhean ELC a' dèanamh feum de [A' toirt gu buil am Miann-adhartais](#) agus [an Inneal Eòlas-teagaisg Cluiche Tràth Ìre](#) gus taic a thoirt don obair aca ann a bhith a' leasachadh curraicealam air a dhealbh airson clann nas òige. Feumaidh luchd-obrach a-nis beachdachadh nas fheàrr air mar a tha ionnsachadh thar a' churraicealam aig ìre thràth air a phlanadh agus air a leasachadh gus dèanamh cinnteach gu bheil clann a' faighinn buannachd bho adhartas san ionnsachadh aca.

Bun-sgoil

A bharrachd air an stiùireadh nàiseanta air a bheil iomradh, tha luchd-obrach ann am bun-sgoiltean cuideachd a' leantainn air adhart a' cleachdadh [A' togail a' Churraicealaim 2: Ionnsachadh gnìomhach anns na tràth-bhliadhnaichean](#) agus [A' toirt gu buil am Miann-adhartais](#) gus taic a thoirt do leasachadh cluich thar na h-ìre thràth.

Tha beagan bhun-sgoiltean cuideachd a' tòiseachadh air modhan-obrach stèidhichte air cluich a thoirt a-steach don churraicealam aca airson clann nas sine. Tha eisimpleirean math ann de luchd-obrach a' dol an sàs ann an rannsachadh eadar-nàiseanta agus cothroman ionnsachaidh proifeiseanta a chuidicheas iad le bhith a' dealbhadh curraicealam iomchaidh.

Àrd-sgoil

Bidh luchd-obrach ann an àrd-sgoiltean a' dèanamh deagh fheum de na sgrìobhainnean ullachaidh bho bhuidheann barrantachaidh is duaiseachaidh nàiseanta na h-Alba, agus [Frèam-obrach Creideis is Theisteanasan na h-Alba \(SCQF\)](#) gus fiosrachadh a thoirt don churraicealam aca aig an ìre as sine.

Tha luchd-obrach anns a' mhòr-chuid de na h-àrd-sgoiltean air an do thadhail sinn a' tòiseachadh a' dol an sàs ann an aithisgean nàiseanta, a' gabhail a-steach [A' Cur Luchd-ionnsachaidh aig an teis-madhan: A dh'ionnsaigh Lèirsinn airson Foghlam na h-Alba san àm ri teachd](#) agus ['S e Ar Àm Ri Teachd: Lèirmheas Neo-eisimeileach air Teisteanasan agus Measadh](#), nuair a thathar ag ath-sgrùdadh an curraicealaim. Mar eisimpleir, tha luchd-obrach ag àrdachadh an raon de shlighean ionnsachaidh san ìre as àirde agus cothroman coileanaidh taobh a-muigh a' chlas. Tha seo a' gabhail a-steach Duaisean Adhartais Nàiseanta, Preantasachdan Bunait agus cùrsaichean colaiste. Tha na cothroman a th' aig daoine òga airson creideas airson sgilean agus buadhan a leasachadh a' sìor dhol am meud.

Comhairle air poileasaidh nàiseanta agus reachdas

Bidh luchd-teagaisg ann an roghainn sgoiltean agus shuidheachaidhean air deach thadhail a' cleachdadh poileasaidh foghlaim nàiseanta gu math gus taic a thoirt do dhealbhadh agus libhrigeadh a' churraicealaim. Bidh luchd-obrach a' cleachdadh stiùireadh mar an tè a tha air a mhìneachadh airson [Dùbhlán Coileanaidh na h-Alba](#) agus [Ceartas do Gach Pàiste](#) gus taic a thoirt dhaibh gus feumalachdan chloinne, dhaoine òga agus an coimhearsnachdan ionadail fa leth a chomharrachadh agus freagairt a thoirt dhaibh.

Tha am fòcas nas motha air còraichean chloinne a' cuideachadh gus dèanamh cinnteach gu bheil feumalachdan chloinne agus dhaoine òga aig cridhe co-dhùnaidhean curraicealaim. Bidh seoi a' fàs nas cudromaiche buileach le toirt a-steach [Achd Cunradh nan Dùthchannan Aonaichte air Còraichean Cloinne \(Co-chorpachadh\) \(Alba\) 2024](#). Ged is e am [Frèam-obrach Leasachaidh Nàiseanta](#) am plana nàiseanta airson leasachadh foghlaim a dhèanamh tèarainte, chan eil luchd-obrach a' faicinn seo cho tric mar phrìomh dhraibhear poileasaidh airson taic a thoirt do dhealbhadh curraicealaim.

Am Foghlam Farsaing Coitcheann

Mar phàirt den t-slighe ionnsachaidh aca, tha còir aig clann agus daoine òga uile eòlas fhaighinn air curraicealam co-leantail a bheir taic dhaibh an t-eòlas, na sgilean agus na buadhan a thogail a dh'fheumas iad airson atharrachadh agus smaoineachadh gu breithneachail ann an saoghal an latha an-diugh.

Tha luchd-obrach anns a' mhòr-chuid de sgoiltean agus shuidheachaidhean air an do thadhail sinn a' gabhail ceumannan gus dèanamh cinnteach gum faigh clann agus daoine òga raon farsaing de eòlasan curraicealaim. Ach, tha fios aig Luchd-sgrùdaidh am Rìgh bho fhianais sgrùdaidh nas fharsainge gu bheil cus chloinne agus dhaoine òga aig an àm seo nach eil a' faighinn eòlas air an làn raon de eòlasan agus builean air a bheil iad airidh nam foghlam farsaing coitcheann (BGE).

Bha buaidh a' ghalair mhòir-sgaoilte COVID-19 a' ciallachadh gu bheil a' mhòr-chuid de bhun-sgoiltean air an deach tadhal air fòcas a chuir air litearrachd, àireamhachd agus sunnd, gus dèiligeadh ri beàrnannan ann an ionnsachadh chloinne. A-nis, tha luchd-obrach ann am bun-sgoiltean ag atharrachadh an fhòcais gus dèanamh cinnteach gu bheil clann ag ionnsachadh thar farsaingeachd raointean curraicealaim agus chuspairean. Ach, tha cruaidh fheum fhathast ann airson seo a luathachadh.

A dh'aindeoin oidhirpean luchd-obrach, faodaidh daoine òga ann an àrd-sgoiltean eòlas fhaighinn fhathast air cuingeadan a thaobh cho làn sa gheibh iad cothrom air cuspairean

agus slighean sònraichte. Faodaidh dùbhlain fastaidh ann an àrd-sgoiltean buaidh a thoirt air mar a tha an curraicealam air a phlanadh agus air a libhrigeadh agus faodaidh seo leantainn gu cuid de dhaoine òga nach eil a' faighinn an làn-chòir air BGE.

A bharrachd air an sin, ann an roinnean aon-thidsear, faodaidh imeachd an tidseir sin duilgheadasan adhbhrachadh a thaobh leantalachd sa chuspair an dà chuid aig ìre BGE agus aig an ìre as àirde. Tha e gu sònraichte dùbhlach a bhith a' fastadh luchd-obrach le teisteanas ann an gnìomhachas, dràma, cànan na Gàidhlig, eaconamas dachaigh, matamataig agus na teicneòlasan.

Tha àrdachadh ann an cleachdadh ionnsachadh air-loidhne, mar eisimpleir tron [Tairgse Ionnsachaidh-d Nàiseanta](#)¹ agus [e-Sgoil](#),² a' toirt taic do luchd-obrach gus dèiligeadh ris an dùbhlach seo airson an luchd-ionnsachaidh aca. Tha seo a' cuideachadh gus dèanamh cinnteach gum faigh daoine òga cothrom air raointean curraicealaim agus leantainn orra len ionnsachadh.

Feumaidh àrd-stiùirichean agus luchd-obrach eòlas dhaoine òga air BGE a leasachadh ann an AS3. Ann an oidhirpean gus an 'deann dà theirm' airson Teisteanasan Nàiseanta a sheachnadh, bidh daoine òga ann an AS3 gu tric a' faighinn ionnsachadh a chuireas cus fòcas air teisteanasan nàiseanta. Gu tric feumaidh iad a bhith a' speisealachadh ann an raointean sònraichte den churraicealam ro thràth agus mar thoradh air son dh'fhaodadh an curraicealam a gheibh iad a bhith air an chaolachadh.

A bharrachd air an sin, ma nìthear roghainnean cùrsa ro thràth dh'fhaodadh sin toirt air daoine òga stad an-abaich a chuir air roinn chuspair. Tha deuchainnean àrd-ìre fhathast a' toirt cus buaidh air curraicealam BGE. Tha cruaidh fheum ann fhathast airson obair a dhèanamh gus am BGE agus an ìre as àirde a cho-thaobhadh nas fheàrr gus dèanamh cinnteach gum bi adhartas nas socair aig daoine òga.

¹ Tha an tairgse ionnsachaidh-d nàiseanta a' toirt còmhla tachartasan beò a tha rim faighinn gu nàiseanta, co-labhairtean lìn, leasan clàraichte agus goireasan air-loidhne gu àite bhon uair sin gus taic a thoirt do ionnsachadh.

² 'S e seirbheis ionnsachaidh-d nàiseanta a th' ann an e-Sgoil a chaidh a stèidheachadh ann an 2016 a bheir seachad ionnsachadh beò, eadar-ghnìomhach, air-loidhne a' cleachdadh teicneòlas gus bacaidhean a thoirt air falbh agus builean a leasachadh do dhaoine òga.

Àrd-Ìre

Chan eil àrd-luchd-stiùiridh agus luchd-teagaisg daonnan a' dèanamh cinnteach gum faigh daoine òga san ìre as àirde an làn-chòir air roghainn curraicealaim. Bidh àrd-luchd-stiùiridh gu tric a' faighinn a-mach gu bheil dùbhlain ann a bhith a' cothromachadh chlàran-ama agus a' maidseadh faotainneachd luchd-obrach ri roghainn sgoilearan.

Bidh curraicealam a' coinneachadh ri feumalachdan dhaoine òga nuair a tha luchd-obrach air beachdan dhaoine òga a shireadh mu na roghainnean cuspair aca. Mar eisimpleir, bidh dèanamh eacarsaichean roghainn sealach a' toirt fiosrachadh luachmhor do luchd-obrach mun leud agus an comas a tha a dhìth ann an cuspairean agus cùrsaichean. Tha seo a' toirt cothrom dhaibh planadh nas èifeachdaiche gus dèanamh cinnteach gu bheil roghainnean curraicealaim a' freagairt nas fheàrr air ùidhean agus roghainnean dhaoine òga.

Tha cothroman fhathast aig daoine òga ann an AS5 agus AS6 an ionnsachadh a chur an gnìomh ann an diofar shuidheachaidhean. Tha luchd-obrach na sgoile agus com-pàirtichean ag obair còmhla gu h-èifeachdach gus eòlas obrach leudaichte agus ceanglaichean colaiste nas fheàrr a sholarachadh. Tha cothrom ann do luchd-obrach sgrùdadh a dhèanamh air dè mar a bhiodh na churraicealam brìghmhor, brosnachail dhaibhsan ann an AS6 aig a bheil tairgsean gun chumhachan airson foghlam àrd-ìre no a tha dualtach an sgoil fhàgail gun fhiosta.

Ged a bhios a' mhòr-chuid de dhaoine òga a' dèanamh chùrsaichean a' leantainn gu Teisteanasan Nàiseanta, tha curraicealam na h-ìre as sine a' toirt seachad chùrsaichean a tha a' leantainn nas trice gu, mar eisimpleir, Preantasachdan Bun-ìre agus Duaisean. Tha luchd-obrach ann an àrd-sgoiltean a' gabhail ceumannan gus mothachadh a thogail am measg phàrantan agus luchd-fastaidh mu na buannachdan do dhaoine òga bho na roghainnean uile a tha rim faotainn. Tha iad a' toirt a-steach modhan-obrach deimhinneach gus daoine òga uidheamachadh agus a bhrosnachadh gus na roghainnean curraicealaim aca a leudachadh agus an cleachdadh aca anns na prògraman sin àrdachadh. Mar eisimpleir, tha daoine òga ag obair mar thosgair airson Frèam-obrach Creideas agus Teisteanasan na h-Alba (SCQF) far a bheil ìomhaigh raon nas fharsainghe de theisteanasan nas fhaide na deuchainnean na h-ìre as àirde air a shoilleireachadh.

A' dealbhadh curraicealam àrd-inbhe

Ionnsachadh eadar-chuspaireil

Tha ionnsachadh eadar-chuspaireil (IDL)³ fhathast na eileamaid nach eilear a' cleachdadh gu leòr ann an dealbhadh curraicealaim thar gach roinn. Tha dìth soilleireachd ann fhathast a thaobh IDL àrd-inbhe agus mar a tha e eadar-dhealaichte bho dhòighean-obrach eile airson ionnsachadh a chur air dòigh.

Tha feum air oidhirpean nàiseanta is ionadail gus tuigse nas fheàrr a thoirt do luchd-obrach air prionnsapalan agus buannachdan IDL. Le bhith ag àrdachadh an tuigse seo am measg luchd-obrach bidh iad gan uidheamachadh nas fheàrr gus co-theacsan ionnsachaidh beairteach a dhèanamh far am bi clann agus daoine òga ag ionnsachadh agus a' cleachdadh eòlas agus sgilean.

Ann an sgoiltean a tha a' libhrigeadh IDL de chàileachd àrd, bidh tidsearan a' tarraing air eòlasan agus builean bho dhiofar raointean den churraicealam no cuspairean. Tha tuigse shoilleir aca air adhbhar IDL, ge bith an e eòlas, tuigse no sgilean a leasachadh ann an dòighean ùra agus eadar-dhealaichte no ionnsachadh a dhoimhneachadh le bhith a' coimhead a-rithist air bun-bheachdan no sgilean bho dhiofar sheallaidhean. A bharrachd air an sin, bidh tidsearan a' toirt taic do adhartas luchd-ionnsachaidh le bhith a' togail air an ionnsachadh a rinn iad roimhe, a' beachdachadh air na h-ath cheumannan.

Modhan-obrach airson ionnsachadh didseatach

Tha leasachadh agus mathachadh mhodhan didseatach gus an curraicealam a neartachadh fhathast na phrìomh amas don luchd-obrach thar gach roinn. A' togail air na sgilean agus eòlasan bho ionnsachadh aig astar, bidh luchd-obrach a' cleachdadh teicneòlas didseatach nas trice gus pàirtean a' churraicealaim a libhrigeadh. Ach, tha cothrom agus inntrigeadh air ionnsachadh didseatach fhathast na dhùbhlán air feadh na dùthcha. Am measg nan cnapan-starra tha:

- ceanglaichean eadar-amail no truagh a chuireas dragh air obair air-loidhne
- làraich-lìn agus tagraidhean a tha air am bacadh le siostaman ùghdarras ionadail fa leth

³ Is e eòlas dealbhaichte a th' ann an ionnsachadh eadar-chuspaireil a leigeas le clann agus daoine òga ionnsachadh thairis air agus taobh a-muigh raointean curraicealaim fa leth.

Mar thoradh air an sin, tha eòlas chloinne agus dhaoine òga air teicneòlas didseatach air feadh na h-Alba a' caochladh gu mòr. Feumaidh luchd-obrach ùghdarrasan ionadail agus sgoiltean obrachadh còmhla gus dèanamh cinnteach gu bheil cothrom iomchaidh, cothromach aig gach neach-ionnsachaidh air teicneòlas didseatach gus taic a thoirt do lìbhrigeadh a' churraicealaim far a bheil sin iomchaidh.

À' coinneachadh ri feumalachdan ionadail

Tha cumhachd, agus dleastanas, aig sgoiltean agus suidheachaidhean gus dèanamh cinnteach gu bheil an curraicealam aca a' coinneachadh ri feumalachdan ionadail. Tha luchd-obrach thar roinnean a' gabhail ceumannan cudromach gus curraicealam a dhealbhadh a tha iomchaidh don luchd-ionnsachaidh aca, an-dràsta agus san àm ri teachd.

Tha factaran mar an co-theacsa sòisio-eaconamach, sunnd, àrdachadh ann an clann agus daoine òga aig a bheil feum air taic a bharrachd, cothroman cosnaidh ionadail, iomadachd sa choimhearsnachd agus sgìrean dùthchail nam feartan a bhios luchd-obrach a' gabhail a-steach nuair a tha iad a' dealbhadh a' churraicealaim aca. Mar eisimpleir, tha luchd-obrach a' neartachadh cheanglaichean le fastaichean ionadail gus taic a thoirt don churraicealam tro greisean gnìomhachais a bheir taic do dhaoine òga gluasad gu obair dheimhinneach.

Tha teannachadh fhathast ann, ge-tà, eadar dealbhadh curraicealaim aig ìre sgoile a bheir aire do stiùireadh nàiseanta agus aig an aon àm a' coinneachadh ri feumalachdan ionadail. Tha am fòcas nas motha a tha luchd-teagaisg air a chur air coileanadh ann an litearrachd agus àireamhachd àrdachadh ann an cuid de sgoiltean air lùghdachadh a thoirt air fòcas air leasachaidhean thar raointean eile a' churraicealaim. A bharrachd air an sin, 's e dùbhlán a th' ann airson luchd-obrach farsaingeachd a libhrigeadh agus aig an aon àm a' dèanamh cinnteach à adhartas ann an ionnsachadh thar gach raon den churraicealam.

Tha cothrom ann do luchd-obrach, thar gach roinn, beachdachadh nas dlùithe air feumalachdan ionadail agus na cothroman taobh a-staigh a' cho-theacsa ionadail nuair a bhios iad a' planadh a' churraicealaim. Cuidichidh seo gus dèanamh cinnteach gu bheil an curraicealam iomchaidh do bheatha chloinne agus dhaoine òga. A bharrachd air an sin, feumar barrachd fòcas, an dà chuid gu h-ionadail agus gu nàiseanta, air a' churraicealam ag ullachadh dhaoine òga gus coinneachadh ri feumalachdan sòisealta is eaconamach a tha ag atharrachadh gu h-ionadail, gu nàiseanta agus gu cruinneil.

Ann am Foghlam tro Mheadhan na Gàidhlig, tha buaidh aig sgoiltean, cultar agus cànan air feallsanachd agus beatha na sgoile agus eileamaidean a' churraicealam. Tha seo a' gabhail a-steach tro bhàrdachd, ealain agus ceòl. Bidh luchd-obrach ann an sgoiltean le coimhearsnachdan mòra fògarraich, le clann agus daoine òga ag ionnsachadh Beurla mar chànan a bharrachd, a' planadh a' churraicealaim gus taic a chumail ri agus comharrachadh dearbh-aithne agus dualchas. Tha seo a' gabhail a-steach a bhith a' cur air dòigh agus a' dol an sàs ann an tachartasan san sgoil agus sa choimhearsnachd agus ag atharrachadh phrògraman curraicealaim. Tha seo a' cuideachadh luchd-ionnsachaidh a bhith a' faireachdainn gu bheil iad nam pàirt den choimhearsnachd san fharsaingeachd agus gus

tuigse nas fheàrr fhaighinn air an àite a tha aca mar chom-pàirtichean èifeachdach agus mar shaoranaich chruinneil.

Ag adhartachadh cothromachd agus a' dèiligeadh ri beàrnan coileanaidh co-cheangailte ri bochdainn

Tha tuigse làidir aig àrd-stiùirichean agus luchd-obrach thar roinnean air a' cho-theacsa sòisio-eaconamach a bheir buaidh air clann, daoine òga agus an teaghlaichean. Bidh luchd-obrach ag obair gu mothachail gus cuideachadh le dèiligeadh ri cùisean a tha a' toirt buaidh air beatha theaghlaichean. Bidh iad a' dèanamh oidhirpean mòra gus dèanamh cinnteach nach eil cosgais an latha sgoile na bhacadh do chloinn is dhaoine òga faighinn chun churraicealam.

Bidh àrd-stiùirichean a' cleachdadh Maoineachadh Co-ionannachd Sgoilearan far a bheil sin iomchaidh agus a' sireadh thabhartasan no maoineachadh a bharrachd nuair a bhios feum air. Bheir seo comas do luchd-obrach cothromachd adhartachadh le bhith a' toirt subsadaidh do thursan foghlaim, tachartasan no gnìomhachd curraicealaim ann an raointean leithid saidheans bìdh, teicneòlasan no ceòl. Tha luchd-obrach air ceumannan a ghabhail gus dèanamh cinnteach gu bheil an curraicealam air a dhealbh gus taic a thoirt do chloinn is dhaoine òga a bhith a' meòrachadh air agus ag ionnsachadh mu chothromachd.

Tha àrd-stiùirichean ag aithneachadh a' bhuannachd a tha ann a bhith a' toirt taic do chloinn is dhaoine òga air fad gus raon farsaing de sgilean a leasachadh gus dèiligeadh ris a' bheàrn coileanaidh co-cheangailte ri bochdainn. Tha seo follaiseach bhon raon de ghnìomhan, mhodhan-obrach agus sùbailteachd a tha iad air a thoirt a-steach don churraicealam airson daoine fa-leth agus buidhnean chloinne. Mar eisimpleir, bidh luchd-obrach a' dealbhadh a' churraicealaim gus taic a thoirt do chloinn gus sgilean sòisealta agus tapachd a leasachadh.

Bidh àrd-stiùirichean agus luchd-obrach a' cleachdadh dàta gu math gus clann agus daoine òga a chomharrachadh a gheibheadh buannachd bho eadar-theachdan cuimsichte. Bidh iad ag atharrachadh phrògraman curraicealaim gus dèiligeadh ri beàrnan coileanaidh comharraichte, gu sònraichte ann an litearrachd agus àireamhachd. Bidh luchd-obrach ann an àrd-sgoiltean a' leasachadh raon de shlighean ionnsachaidh sùbailte gus coinneachadh ri feumalachdan fa leth.

Ged a tha luchd-obrach ann an sgoiltean agus suidheachaidhean a' dèiligeadh gu math ri feumalachdan fa leth mar a dh'èireas iad, chan eil e an-còmhnaidh soilleir ciamar a chaidh an curraicealam a dhealbhadh gus beàrnan coileanaidh co-cheangailte ri bochdainn a dhùnadh. Tha cothrom ann beachdachadh nas mionaidiche air mar a tha an curraicealam air a dhealbhadh gus coileanadh nan cloinne uile àrdachadh, agus aig an aon àm beàrnan

ann an coileanadh luchd-ionnsachaidh comharraichte a dhùnadh, a' gabhail a-steach an fheadhainn air a bheil bochdainn a' toirt buaidh.

A' toirt taic do shunnd adhartach

Bidh luchd-obrach a' dèanamh oidhirpean mòra gus dèanamh cinnteach gu bheil an curraicealam sunnd iomchaidh agus ruigsinneach don chloinn agus do dhaoine òga air fad. Tha luchd-obrach thar roinnean air a bhith a' dèiligeadh gu luath ri feumalachdan slàinte is sunnd caochlaideach chloinne agus dhaoine òga agus ag atharrachadh a' churraicealaim gus coinneachadh riutha sin. Mar eisimpleir, bho COVID-19, tha luchd-obrach air a' churraicealam ath-dhealbhadh gus barrachd fòcas a chuir air leasachadh sunnd inntinneil is faireachail. Bidh iad a' gabhail ceumannan gus curraicealam a leasachadh a bheir taic do fheumalachdan sunnd fa leth, agus aig an aon àm a' leasachadh tuigse chloinne is dhaoine òga air fad air mar a bhios iad fallain agus a' riaghladh sunnd.

A' cleachdadh na sgìre ionadail

Thar roinnean ELC, sònraichte agus bun-sgoile, tha luchd-obrach a' dèanamh deagh fheum den sgìre ionadail mar cho-theacs ionnsachaidh thar a' churraicealaim. Bidh iad a' cleachdadh bhùthan ionadail, pàircichean, raointean coille is tràigh gus eòlasan ionnsachaidh inntinneach, iomchaidh agus brosnachail a libhrigeadh.

Bidh luchd-obrach bun-sgoile a' dèanamh barrachd feum de cho-theacsa eachdraidheil na sgìre ionadail aca gus taic a thoirt do ionnsachadh ann an eòlas sòisealta. Ann an àrd-sgoiltean, tha eisimpleirean ann de roinnean fa leth a' cleachdadh suidheachadh cruinn-eòlasach agus co-theacsa eachdraidheil san sgìre ionadail gus taic a thoirt do ionnsachadh.

'S e feart nas cummanta den churraicealam a th' ann an ionnsachadh a-muigh. Tha luchd-obrach ag aithneachadh na buannachdan slàinte is sunnd do chlann agus do dhaoine òga nuair a bhios iad ag ionnsachadh a-muigh. Bidh iad a' comharrachadh nan cothroman a tha a' bhlàr a-muigh a' toirt do chloinn is dhaoine òga gus cothrom fhaighinn air a' churraicealam ann an diofar dhòighean agus gus sgilean agus eòlas a leasachadh agus a chur an gnìomh ann an co-theacsan ùra. Tha luchd-obrach a' sìor fhàs a' cleachdadh fearann na sgoile agus an sgìre ionadail gus cothroman brìghmhor a thoirt do chloinn is dhaoine òga gus sgilean a leasachadh airson ionnsachadh, beatha agus obair.

Tha cha mhòr a h-uile suidheachadh ELC air an deach tadhal a' toirt cothrom saor-shruth stèidhichte gu àiteachan a-muigh. Thug beagan shuidheachaidhean fa-near cuingeadan fiosaigeach a bha a' cur bacadh air a' chomas air ionnsachadh saor-shruth a thoirt seachad, a dh'aindeoin miann làidir sin a dhèanamh. Tha iad a' leantainn orra a' tabhann raon farsaing de eòlasan inntinneach a-muigh gus feòrachas nàdarrach na cloinne a leasachadh.

Bidh iad a' cleachdadh choilltean ionadail gu math gus eòlasan sgoile coille a dhèanamh comasach gus eòlasan cluich brosnachail is dùbhlach a thoirt seachad.

Tha an dòigh-obrach seo cuideachd a' fàs nas stèidhichte ann am bun-sgoiltean. Tha clann ann am bun-sgoiltean a' faighinn barrachd cothroman air ionnsachadh a-muigh air a dheagh phlanadh thar sreath de àrainneachdan agus thar sreath de raointean curraicealaim nas motha. Bidh luchd-teagaisg ann an roinnean àrd-sgoile, leithid cruinn-eòlas agus saidheans, a' dèanamh deagh fheum de dh'àiteachan a-muigh.

Bidh luchd-obrach a' toirt taic do dhaoine òga gus creideas fhaighinn tro ionnsachadh a-muigh, mar eisimpleir tro Dhuais Dhiùc Dhùn Èideann. Feumaidh luchd-obrach thar roinnean a-nis dèanamh cinnteach gun leasaich iad slighean ionnsachaidh a-muigh gus leigeil le clann agus daoine òga togail mean air mhean air na sgilean aca.

Eadar-ghluasad, co-thàthadh agus adhartas

Tha còir aig clann agus daoine òga eòlas fhaighinn air curraicealam a tha co-thàthadh agus adhartach. 'S e pàirt chudromach de seo a th' ann an eadar-ghluasad. Bidh luchd-obrach a' toirt deagh thaic do chloinn agus do dhaoine òga gu aoghaireil gus gluasad chun ath ìre den ionnsachadh. Ach, feumaidh luchd-obrach barrachd a dhèanamh gus dèanamh cinnteach gu bheil coimhearsnachdan ionnsachaidh a' dealbhadh curraicealam a bheir taic èifeachdach do chloinn agus do dhaoine òga aig prìomh amannan eadar-gluasaid. Bu chòir dhaibh dèanamh cinnteach gu bheil clann agus daoine òga a' togail gu h-èifeachdach air an ionnsachadh a rinn iad roimhe aig gach ìre den turas ionnsachaidh.

Thar nan suidheachaidhean ELC air an deach tadhal, tha luchd-obrach ag obair gu math còmhla ri luchd-obrach na sgoile gus togail air cothroman cluiche thar na h-ìre thràth. Bidh luchd-obrach ag obair ann an suidheachaidhean sònraichte FTB a' planadh gu math airson clann fa-leth gus dèanamh cinnteach gu bheil an curraicealam air a dhealbhadh gus coinneachadh ri feumalachdan chloinne aig na h-amannan eadar-gluasaid aca.

Bidh luchd-obrach thar nam bun-sgoiltean agus na h-àrd-sgoiltean air an do thadhail sinn ag obair còmhla gus planadh airson eadar-gluasad soirbheachail dhan àrd-sgoil. A thuilleadh air an sin, bidh luchd-obrach ag obair gu math còmhla gus eadar-ghluasadan leasaichte a sholarachadh dha na daoine òga sin a tha feumach air taic a bharrachd leis an ionnsachadh no sunnd aca. Anns na h-eisimpleirean as èifeachdaiche, tha na h-eadar-ghluasadan a' dèanamh cinnteach gu bheil a' chlann a' leantainn air adhart a' togail air an ionnsachadh a rinn iad roimhe ann an cuid raointean den churraicealam. Ach, b' urrainn do luchd-obrach

barrachd a dhèanamh gus dèanamh cinnteach gum faigh clann agus daoine òga adhartas agus co-thàthadh ann an ionnsachadh thàr a' churraicealaim aig a h-uile àm eadar-glusaid.

Bidh luchd-obrach àrd-sgoile gu tric ag aithris gu bheil eadar-ghluasad curraicealaim dùbhlach nuair a tha daoine òga a tha air gluasad suas bho ghrunn bhun-sgoiltean co-cheangailte air eòlas fhaighinn air susbaint curraicealaim eadar-dhealaichte nuair a ruigeas iad AS1. Aig amannan, bidh daoine òga ag ath-aithris mheasaidhean no ionnsachadh ann an AS1 a bha iad a' còmhachadh mu thràth nuair a bha iad sa bhun-sgoil. Bheir seo buaidh air an togradh, an conaltradh agus an adhartas ann an ionnsachadh. Tha a' bhuidheann seo air a lughdachadh nuair a tha fòcas co-roinnte aig luchd-obrach air dèanamh cinnteach gu bheil an curraicealam air a dhealbhadh gus dèanamh cinnteach à adhartas ann an ionnsachadh thar buidheann sgoile co-cheangailte.

Tha eisimpleirean ann de luchd-obrach thar bun-sgoiltean co-cheangailte agus àrd-sgoil ag obair còmhla gus pròiseactan a dhealbhadh thar diofar raointean a' churraicealaim a bhios clann a' tòiseachadh ann am BS7 agus a' crìochnachadh ann an AS1. Ann an eisimpleirean eile, tha luchd-obrach a' cuimseachadh air dèanamh cinnteach gu bheil dùbhlach nas fheàrr taobh a-staigh a' churraicealaim airson clann a tha ag obair seachad air dàrna ìre CfE.

Tha na modhan-obrach seo a' toirt taic do chloinn gus togail air an ionnsachadh a rinn iad roimhe, gu sònraichte ann an litearrachd agus àireamhachd. Ann an eisimpleirean eile, tha deagh bhuidheann aig teagasg co-roinnte le luchd-teagaisg eadar bun-sgoiltean agus àrd-sgoiltean air adhartas chloinne thar a' churraicealaim. Feumaidh luchd-obrach thar roinnean obair còmhla air eadar-ghluasad curraicealaim co-dhealbhaichte gus taic a thoirt do chloinn gus togail nas èifeachdaiche air an ionnsachadh a rinn iad roimhe thar BGE.

Bidh luchd-obrach ann an àrd-sgoiltean a' planadh gu h-èifeachdach ann an co-obrachadh le com-pàirtichean gus cinn-uidhe adhartach a bhrosnachadh taobh a-muigh na sgoile, gu cosnadh no gu ionnsachadh a bharrachd. Tha an co-obrachadh seo a' gabhail a-steach obair le co-oibrichean Leasachadh Sgilean na h-Alba (SDS) agus luchd-obrach na colaiste. Tha fèilltean agus tachartasan dhreuchdan cumanta agus bidh teaghlaichean agus buidhnean a' cur luach orra. Bidh iad sin a' cuideachadh le bhith a' toirt taic do dhaoine òga gluasad gu cinn-uidhe deimhinneach san àite-obrach no gu foghlam adhartach no àrd-ìre.

Dùbhlain agus bacaidhean

Ged a tha dùbhlain eadar-dhealaichte bho sgoil gu sgoil, tha cuspairean cumanta ag èirigh a thaobh dealbhadh agus libhrigeadh a' churraicealaim. Is iad na dùbhlain sònraichte ann an leasachadh a' churraicealaim a tha luchd-obrach ag ainmeachadh:

- fastadh agus gleidheadh luchd-obrach
- cuingeadan buidseit
- dìth speisealachd ann an cuspairean sònraichte

Tha fios aig Luchd-sgrùdaidh Rìgh bho fhianais sgrùdaidh nas fharsainghe gu bheil libhrigeadh còir chloinne agus dhaoine òga air dà chànan ùr dùbhlanaich ann an sgoiltean far nach eil na sgilean no an t-eòlas riatanach aig luchd-obrach gus an taobh seo den churraicealam a libhrigeadh. Ann an cuid de dh'àrd-sgoiltean, tha sgiobaidhean beaga de luchd-obrach le speisealachadh cuspair agus/no gainnead luchd-obrach ann an cuspairean sònraichte nan dùbhlanaich ann a bhith a' leasachadh agus a' libhrigeadh a' churraicealaim.

Tha dòighean cruthachail airson faighinn thairis air na dùbhlain sin a' gabhail a-steach leasachadh cheanglaichean le sgoiltean agus colaistean ionadail eile. Faodaidh seo roghainn luchd-ionnsachaidh àrdachadh thar raointean cuspaireil agus chùrsaichean.

Faodaidh e a bhith dùbhlanaich ùine a lorg airson luchd-obrach a bhith ag obair còmhla taobh a-staigh agus tarsainn shuidheachaidhean, gu sònraichte ann an sgìrean dùthchail. Tha ionnsachadh proifeiseanta luchd-obrach leantainneach deatamach ma tha clann agus daoine òga gu bhith a' faighinn curraicealam a bhios fhathast a' coinneachadh ri am feumalachdan. Ach, tha toirt a-steach ùine gu leòr airson a h-uile neach-obrach airson ionnsachadh proifeiseanta a ghabhail os làimh cuideachd na dhùbhlanaich leantainneach dha àrd-stiùirichean.

Tha e cudromach a bhith a' cothromachadh an fheum airson dealbhadh curraicealaim làn-stèidheachaidh an cois leasachadh raointean curraicealaim fa leth. Ann an suidheachaidhean tràth-ionnsachaidh agus cùram-chloinne, faodaidh coileanadh seo a bhith nas iom-fhillte leis na diofar rèiteachaidhean cùmhnantail agus uairean obrach luchd-obrach. Tha feum aig na cnapan-starra seo air ro-innleachdan sùbailte is mac-meanmnach a nì cinnteach gu bheil gach neach-obrach air a ghabhail a-steach ann an ionnsachadh proifeiseanta. Far a bheil àrd-stiùirichean a' dìon ùine airson luchd-obrach a bhith ag obair còmhla gus a' churraicealam ath-sgrùdadh agus a leasachadh, tha luchd-obrach a' faireachdainn gu bheil luach orra agus a' leasachadh tuigse nas fheàrr air inbhean agus dùilean taobh a-staigh raointean den churraicealam.

Is e dùbhlán mòr th' ann do luchd-obrach anns a h-uile sgoil a bhith a' cothromachadh farsaingeachd agus doimhneachd an ionnsachaidh fhad 's a tha iad fhathast a' tabhann pearsanachadh agus roghainn do chloinn is do dhaoine òga sa churraicealaim aca. Tha a' mhòr-chuid de bhun-sgoiltean agus suidheachaidhean tràth-ionnsachaidh agus cùram-chloinne a' tabhann chothroman èifeachdach airson pearsanachadh agus roghainn mar phàirt de na structaran curraicealaim aca. Mar eisimpleir, bidh luchd-obrach a' tabhann taghadh de chuspairean don chloinn airson ionnsachadh troimhe agus a' toirt taic do chloinn a thaobh nan roghainn a th' aca air dè agus ciamar a bhios iad ag ionnsachadh. Tha seo a' cuideachadh clann ann am beagan sgoiltean gus gnìomhan a thaghadh a tha aig an ìre cheart de dhùbhlán dhaibh. Ach, 's e dhùbhlán a th' ann fhathast a bhith a' còmhachadh farsaingeachd agus doimhneachd an ionnsachaidh thar eòlasan agus builean anns gach raon den churraicealam.

Aig ìrean na h-àrd-sgoile, bidh luchd-obrach a' toirt pearsanachadh agus sònrachadh tro roghainnean cuspaireil aig diofar ìrean, agus tro bhith an sàs nas farsainge ann an obair na sgoile. Bidh luchd-obrach a' tabhann eòlasan agus builean a tha a' gabhail a-steach leasachadh sgilean agus eòlas ann an iomairt shòisealta agus iomairtean 'saoghal obrach'. Bidh daoine òga a' taghadh bho raon de dhùaisean barrantaichte, ceanglaichean com-pàirteachais le colaistean agus iomairtean coimhearsnachd gus na roghainnean aca a dhealbhadh a rèir na b' fheàrr leotha. Gu tric bidh seo co-cheangailte ri cothroman ceannais, mar eisimpleir mar Stiùirichean Spòrs Òga.

Tha sgilean aig luchd-obrach ann an suidheachaidhean FTB airson prògraman fa leth a dhealbhadh a choinnicheas ri na targaidean agus na geallaidhean ann am planaichean foirmeil airson gach pàiste no neach òg.

San àm ri teachd, feumaidh àrd-luchd-stiùiridh cumail orra ag obair leis na sgiobaidhean luchd-obrach aca taobh a-staigh agus thar sgoiltean gus fuasglaidhean cruthachail a lorg gus na dùbhlain a tha romhpa sna sgìrean ionadail aca a chothromachadh.

A' dol an sàs le coimhearsnachd na sgoile

Bidh luchd-obrach ann an sgoiltean agus suidheachaidhean a' cleachdadh measgachadh de dhòighean gus conaltradh leis an luchd-ùidh aca. Tha dòighean conaltraidh eadar-dhealaichte, ach gu tric gabhaidh iad a-steach suirbhidhean, bùthan-obrach, buidhnean fòcais agus dàimhean am bith, mar a' Chomhairle Phàrant agus buidhnean stiùiridh sgoilearan. Bidh luchd-obrach a' cruinneachadh bheachdan phàrantan, chloinne, dhaoine òga agus chom-pàirtichean mu eileamaidean den churraicealam, gu sònraichte nuair a bhios iad a' leasachadh no ag ùrachadh feallsanachd a' churraicealaim. Feumaidh luchd-

obrach a-nis gluasad nas fhaide na co-chomhairle a dh'ionnsaigh co-riochdachadh gus dèanamh cinnteach gu bheil an tairgse curraicealaim san ionad aca iomchaidh agus ciallach don luchd-ionnsachaidh aca. Gu sònraichte, tha cothrom ann do luchd-obrach a' bhuidh a th' aig clann agus daoine òga air dealbhadh a' churraicealaim aca a neartachadh.

Luchd-obrach

Ann an a' mhòr-chuid de sgoiltean agus shuidheachaidhean, bidh luchd-obrach a' comharrachadh agus a' toirt air adhart leasachaidhean tro fhèin-mheasadh agus planadh leasachadh sgoile. Bidh àrd-luchd-stiùiridh a' brosnachadh luchd-obrach gus dreuchdan ceannardais a ghabhail os làimh gus raointean sònraichte den churraicealam a leasachadh. Bidh luchd-obrach tric ag obair còmhla gus leasachaidhean a' churraicealaim a stiùireadh. Tha seo gan cuideachadh gus a' churraicealaim a thuigsinn nas fheàrr agus gus faireachdainn gu bheil sealbh aca air. Mar eisimpleir, ann am bun-sgoiltean, bidh tidsearan gu tric ag obair còmhla gus slighean ionnsachaidh adhartach a leasachadh airson raointean sònraichte den churraicealam. Ann an àrd-sgoiltean, tha prìomh àite aig ceannardan meadhanach ann a bhith a' stiùireadh leasachadh curraicealaim, an dà chuid aig ìre na sgoile air fad agus aig ìre na roinne. Mar eisimpleir, bidh iad gu tric an sàs ann a bhith a' leasachadh feallsanachd a' churraicealaim le àrd-stiùirichean agus a' dèanamh cinnteach gu bheil an tairgse curraicealaim taobh a-staigh raointean cuspair fa leth a' coinneachadh ri feumalachdan dhaoine òga.

Bidh luchd-obrach ann an sgoiltean sònraichte a' leasachadh lìonraidhean cudromach le sgoiltean eile a tha ag obair le clann aig a bheil feumalachdan taic a bharrachd co-chosmhail. Tha eisimpleirean ann de luchd-obrach ann an sgoiltean ag obair ann an com-pàirteachas thar suidheachaidhean ELC, bun-sgoile, àrd-sgoile agus iar-sgoile gus dèanamh cinnteach à doimhneachd agus dùbhlàn ann an raointean a' churraicealaim ach is e dòigh-obrach a tha seo a dh'fhaodadh a bhith air a neartachadh air feadh na dùthcha.

Uile gu lèir, tha luchd-teagaisg dealasach a thaobh ionnsachadh proifeiseanta a ghabhail os làimh gus a' churraicealam a leasachadh. Chuireadh iad fàilte air barrachd cothrom air ionnsachadh proifeiseanta àrd-inbhe, cuspair sònraichte gus dèanamh cinnteach gu bheil prògraman curraicealaim stèidhichte air an rannsachadh agus an eòlas as ùire. Ann an cuid de sgoiltean, bha draghan aig àrd-luchd-stiùiridh nach eil cuid de thidsearan a' faicinn leasachadh curraicealaim mar an dleastanas aca. Tha iad a' creidsinn gu bheil an ìre seo de dh'obair leasachaidh an urra ri àrd-luchd-stiùiridh, seach a bhith na pàirt riatanach de dhreuchd an luchd-teagaisg air fad mar a tha air a mhìneachadh ann an [Inbhean Proifeasanta Comhairle Choitcheann Teagaisg na h-Alba](#). Tha àrd-luchd-stiùiridh a' dèiligeadh ri seo tro ionnsachadh proifeiseanta agus mar phàirt de phròiseasan ath-bhreithneachaidh is leasachaidh luchd-obrach.

Clann agus daoine òga

Tha àrd-stiùirichean agus luchd-obrach ag aithneachadh gu bheil feum air dèanamh cinnteach gu bheil guthan na cloinne agus nan daoine òga a' cur gu brìoghmhor ri dealbhadh, libhrigeadh agus luachadh a' churraicealaim. Tha seo air a stiùireadh le buaidhean leithid Cunradh nan Dùthchannan Aonaichte air Còraichean Chloinne, agus tro aithrisean soilleir ionadail agus nàiseanta mu phoileasaidh foghlaim. Tha e deatamach gum brosnachadh sgoiltean amalachadh èifeachdach de bheachdan chloinne agus dhaoine òga ann an dealbhadh curraicealaim. Tha clann agus daoine òga soilleir gu bheil iad ag iarraidh gum bi an curraicealam aca iomchaidh dhaibh agus dha am beathannan ann an Alba. Tha iad airson barrachd roghainn fhaighinn a thaobh dè agus ciamar a tha iad ag ionnsachadh.

Bidh luchd-obrach ann an suidheachaidhean ELC a' dealbhadh a' churraicealaim tro bhith a' cothromachadh dealbhadh air a stiùireadh le inbhich agus planadh a tha a' freagairt air ùidhean agus feumalachdan chloinne. Gu tric bidh beachdan na cloinne air an glacadh agus air an cleachdadh gus eòlasan a phlanadh. Anns a' mhòr-chuid de bhun-sgoiltean, bidh luchd-obrach a' dol an sàs agus a' dèanamh conaltradh le clann mun ionnsachadh aca. Bidh seo a' cuideachadh gus cuspairean agus dòighean-obrach a chomharrachadh a tha tarraingeach do dh'ùidhean is brosnachaidhean chloinne.

Thar bun-sgoiltean, tha clann a' cur nas motha ri còmhraidhean gus an ionnsachadh a phlanadh agus a chumadh, mar eisimpleir ann a bhith a' leasachadh ionnsachadh a-muigh. Ann an cuid de sgoiltean, bidh luchd-obrach a' cleachdadh a' ghoireas measaidh nàiseanta '[Dè cho math 's a tha AR Sgoil?](#)' gu math gus taic a thoirt do chloinn agus daoine òga ann a bhith ag aithneachadh mar a thathar a' gabhail aire do na beachdan aca agus dè a' bhuidhean a th' aca. Far a bheil seo nas èifeachdaiche, tha clann agus daoine òga comasach air atharrachadh a thoirt gu buil agus buaidh a thoirt air a' churraicealam agus tha iad nas fhèin-bhrosnachail nan ionnsachadh.

Feumaidh luchd-obrach ann an àrd-sgoiltean barrachd a dhèanamh gus dèanamh cinnteach gu bheil beachdan dhaoine òga a' toirt buaidh air dealbhadh a' churraicealaim san ìre as àirde. Am measg eisimpleirean math tha daoine òga ag obair le stiùirichean sgoile agus com-pàirtichean gus cothroman curraicealaim agus cùrsaichean dreuchdail ath-sgrùdadh. Mar eisimpleir, an dèidh co-chomhairleachadh air miannan agus ùidhean dreuchd, bidh luchd-obrach a' dèanamh lèirmheas air na slighean dealbhaichte a tha rim faotainn agus dè na cùrsaichean a dh'fhaodadh a bhith air an cur ris le Frèam-obrach Creideas is Teisteanas na h-Alba (SCQF) agus Ùghdarras Theisteanasan na h-Alba (SQA) gus coinneachadh ri feuman agus ùidhean.

San àm ri teachd, bu chòir do àrd-luchd-stiùiridh agus luchd-teagaisg dèanamh cinnteach gu bheil clann agus daoine òga an sàs gu fìrinneach anns a' chearcall iomlan de dhealbhadh a' churraicealaim bho phlanadh, tro lìbhrigeadh, gu fèin-mheasadh.

Pàrantan agus luchd-cùraim

Rè amannan ionnsachaidh air astar, neartaich luchd-obrach an dòigh anns an robh iad a' conaltradh ri pàrantan agus luchd-cùraim, gu tric a' cleachdadh raon nas fharsainge de àrd-ùrlaran air-loidhne. Bidh àrd-luchd-stiùiridh a' conaltradh gu cunbhalach le pàrantan agus a' sireadh am beachdan air roinnean de bheatha na sgoile. Bidh co-chomhairle gu tric a' cuimseachadh air a bhith a' leasachadh feallsanachd soilleir airson a' churraicealaim agus a' sireadh bheachdan air prìomhachasan leasachadh sgoile. Ach, tha e fhathast na dhùbhlàn thar gach roinn a bhith a' dol an sàs le pàrantan agus luchd-cùraim ann an dòigh brìoghmhor agus co-obrachail gus a' churraicealam a dhealbhadh. Bu chòir do luchd-obrach a-nis togail air modhan-obrach a th' ann mar-thà gus cothroman a mheudachadh do phàrantan agus luchd-cùraim a bhith an sàs nas gnìomhaiche ann an co-leasachadh agus co-dhealbhadh a' churraicealaim.

Ann an suidheachaidhean ELC agus sgoiltean sònraichte, bidh luchd-obrach ag obair gu dlùth le pàrantan gus feumalachdan chloinne is dhaoine òga fa-leth a thuigsinn. Bidh luchd-teagaisg a' cleachdadh an fhiosrachaidh seo gu math airson a' churraicealaim a dhealbhadh gus coinneachadh ris na feumalachdan fa leth seo. Thar roinnean, bidh pàrantan gu tric a' cur ri ionnsachadh chloinne agus dhaoine òga taobh a-staigh a' churraicealaim tro bhith a' co-roinn an sgilean agus an eòlas. Tha seo a' cuideachadh clann agus daoine òga a bhith a' faicinn iomchaidheachd sgilean airson ionnsachadh, beatha agus obair.

Bidh Comhairlean Phàrant gu tric a' toirt taic do lìbhrigeadh a' churraicealaim tro bhith a' togail airgead gus tairgse a' churraicealaim a bhuileachadh no a neartachadh, mar eisimpleir tro thursan agus eòlasan ionnsachaidh còmhnaidheach. Feumaidh luchd-obrach a-nis barrachd a dhèanamh gus pàrantan agus luchd-cùraim a thoirt an sàs ann a bhith a' cumadh, ag ath-sgrùdadh agus a' luachadh a' churraicealaim. Ann an àrd-sgoiltean, tha com-pàirt phàrantan uaireannan cuingealaichte ris an àireamh de chuspairean a bhios daoine òga a' gabhail os làimh san ìre as àirde.

Com-pàirtichean

Tha pàirt cudromach aig com-pàirtichean ann a bhith a' toirt taic do agus ag adhartachadh dealbhadh agus lìbhrigeadh curraicealaim, le daoine fa leth agus buidhnean a' cur ri sgilean agus eòlas cudromach agus sònraichte. Bidh luchd-obrach thar gach roinn a' dol an sàs le

measgachadh farsaing de chom-pàirtichean gus an tairgse curraicealaim aca a neartachadh. Tha seo a' cuideachadh le bhith a' cruthachadh roghainn agus a' toirt taic do ionnsachadh chloinne is dhaoine òga.

Ann an suidheachaidhean ELC agus bun-sgoiltean, tha prìomh àite aig com-pàirtichean airson a chur ri leasachadh mhodhan-obrach uile-choitcheann, leithid àrach no leasachadh cànan, a bharrachd air a bhith a' toirt seachad taic cuimsichte. Bidh mòran bhuidhnean com-pàirteachais a' solarachadh goireasan a bharrachd gus taic a thoirt do chloinn a bhith a' faireachdainn gu bheil iad air an gabhail a-steach agus gu bheil iad an sàs sa churraicealam aca. Bidh luchd-obrach a' tarraing air raon farsaing de chom-pàirtichean ionadail agus nàiseanta gus ionnsachadh na cloinne a neartachadh tron churraicealam, mar eisimpleir ann am foghlam creideimh agus moralta agus slàinte is sunnd. Dh'fhaodadh com-pàirtichean barrachd a dhèanamh gus taic a thoirt do dhealbhadh a' churraicealaim gus an leasaich clann agus daoine òga an sgilean agus am feartan gu bhith nan saoranaich cunntachail agus nan com-pàirtichean èifeachdach don chomann-shòisealta.

Bidh ceanglaichean cudromach le SDS a' cuideachadh luchd-obrach ann an àrd-sgoiltean gus aire a thoirt do dh'fhiosrachadh mun mhargaidh obrach. Leigidh seo le luchd-obrach an curraicealam aca a cheangal ri cothroman cosnaidh agus taic a thoirt do dhaoine òga gus slighean soilleir a leasachadh airson am miannan dreuchdail. Bidh àrd-sgoiltean gu tric a' cleachdadh dhòighean cruthachail gus dèanamh cinnteach gu bheil roinnean a' tabhann raon cho farsaing sa ghabhas de theisteanasan, mar eisimpleir a' tabhann teisteanasan poilitigs agus eucoir-eòlas taobh a-staigh Nuadh-eòlas.

Ann an sgoiltean a tha a' toirt a-steach luchd-obrach ionnsachadh is leasachadh coimhearsnachd (CLD) agus com-pàirtichean CLD gus taic a thoirt do chloinn is daoine òga gus cothrom fhaighinn air a' churraicealam, tha buannachdan soilleir ann. Mar eisimpleir, bidh luchd-obrach CLD a' toirt taic do chloinn is dhaoine òga gus raon de dhuiscean barrantaichte a choileanadh leithid Dùaisean Dynamic Youth agus Duais Diùc Dhùn Èideann.

Ach, chan eil e cumanta fhathast luchd-obrach CLD a thoirt an sàs ann an dealbhadh curraicealaim. Dh'fhaodadh luchd-obrach dàimhean nas làidire a leasachadh le co-oibrichean CLD gus buaidh a thoirt air dealbhadh curraicealaim agus leudachadh air tairgse a' churraicealaim don luchd-ionnsachaidh air fad.

Tha clann agus daoine òga, pàrantan agus luchd-obrach a' cur luach air na tha com-pàirtichean a' cur ri libhrigeadh eòlasan ionnsachaidh taobh a-staigh a' churraicealaim. Ach, dh'fhaodadh suidheachaidhean agus sgoiltean an àite aig chom-pàirtichean a neartachadh

ann am planadh, dealbhadh agus luachadh an curraicealaim. Chuireadh seo ri misneachd na coimhearsnachd ann an càileachd agus creideas a' churraicealaim, a bharrachd air a bhith a' dèanamh feum èifeachdach de ghoireas cudromach aig amannan dùbhlach eaconamach.

Co-dhùnadh

Lorg Luchd-sgrùdaidh an Rìgh gu bheil an ìre aig am bi an curraicealam a' toirt aire do feumalachdan nàiseanta is ionadail, agus an dòigh sa bheil luchd-obrach thar roinnean a' toirt a-steach luchd-ùidh ann an dealbhadh a' churraicealaim, eadar-dhealaichte air feadh Alba.

Tha na h-atharrachaidhean as motha anns a' churraicealam anns na beagan bhliadhnaichean a dh'fhalbh air a bhith air an stiùireadh le freagairtean don ghalar mhòr-sgaoilte COVID-19. Tha seo a' gabhail a-steach togail air ionnsachadh le agus tro theicneòlasan didseatach, agus fòcas air dèiligeadh ri beàrnan ionnsachaidh ann an litearrachd, àireamhachd agus slàinte is sunnd. Tharraing luchd-obrach air ro-innleachdan didseatach, ag ùrachadh an cuid cleachdaidh thairis air ìrean ionnsachaidh air astar às deidh sin. Tha an dòigh-obrach seo a' sealltainn mar as urrainn agus mar a nì luchd-obrach ann an sgoiltean agus suidheachaidhean an curraicealam aca atharrachadh gus coinneachadh ri feumalachdan luchd-ionnsachaidh ann an cruth-tìre a tha ag atharrachadh gu luath.

Tha luchd-obrach thar gach roinn ag iarraidh dèanamh cinnteach gu bheil an curraicealam airson an cuid chloinne agus dhaoine òga iomchaidh a rèir am feumalachdan. Tha luchd-obrach a' leantainn orra a' cleachdadh stiùireadh curraicealaim ionadail agus nàiseanta gus an cuideachadh le bhith a' leasachadh a' churraicealaim aca. Ged a tha tòrr obair dheimhinneach a' gabhail àite, tha grunn bhacaidhean ann fhathast an aghaidh dèanamh cinnteach gu bheil an curraicealam air a dhealbhadh gus clann agus daoine òga a chuideachadh gus na builean as fheàrr a choileanadh.

Tha e soilleir gu bheil dùbhlannan mòra ann airson àrd-luchd-stiùiridh agus luchd-obrach ann an dealbhadh agus leasachadh a' churraicealaim: tha cnapan-starra ann a thaobh fastadh agus gleidheadh luchd-obrach, intrigeadh air teicneòlas didseatach agus ùine a chothromachadh airson ionnsachadh proifeiseanta co-obrachail. Tha luchd-obrach a' cleachdadh raon de dhòighean cruthachail gus faighinn thairis air na dùbhlain sin. Ach, feumaidh iad barrachd a dhèanamh gus dèanamh cinnteach gu bheil iad a' lìbhrigeadh curraicealam aig a bheil farsaingeachd, doimhneachd agus adhartas ann an ionnsachadh don chloinn agus do dhaoine òga air fad.

Bidh luchd-obrach ann an suidheachaidhean agus sgoiltean a' sìor fhàs a' cleachdadh an cuid eòlais air na coimhearsnachdan aca gus dèanamh cinnteach gu bheil a' dèiligeadh ri feumalachdan chloinne agus dhaoine òga tron churraicealam, gu sònraichte a thaobh litearrachd, àireamhachd agus slàinte is sunnd. Uile gu lèir, tha seo a' cuideachadh clann agus daoine òga gus adhartas nas fheàrr a dhèanamh. Tha luchd-obrach a' cleachdadh fearann na sgoile agus an sgìre ionadail nas trice gus ionnsachadh a-muigh a chomasachadh.

Feumaidh àrd-stiùirichean pròiseasan planaigh leasachaidh sgiobalta, freagrach agus èifeachdach a chur an gnìomh a tha a' gabhail a-steach ath-sgrùdaidhean soilleir, cunbhalach agus làidir air a' churraicealam aca. Cuidichidh èisteachd ri beachdan, draghan, feumalachdan agus miannan luchd-ionnsachaidh gus curraicealam as ùire a leasachadh a bheir cunntas air atharrachaidhean teicneòlach, sòisealta, eaconamach agus àrainneachdail mar a thig iad am bàrr.

Tha clann agus daoine òga a' fuireach ann an saoghal a tha ag atharrachadh gu luath. Bidh leasachaidhean ann an teicneòlas, a' gabhail a-steach Tuigse Inntealta, atharrachadh cliomaid agus cùisean poilitigeach cruinneil, a' toirt buaidh air beatha ar luchd-ionnsachaidh, an-dràsta agus san àm ri teachd. Feumaidh sgoiltean agus suidheachaidhean dèanamh cinnteach gu bheil an curraicealam aca sùbailte agus a' freagairt air na feumalachdan sin agus gu bheil e a' toirt taic do luchd-ionnsachaidh gus na sgilean agus an eòlas a leasachadh air am bi feum aca a bhith beò agus a' soirbheachadh ann an amannan atharrachaidh.

Pàipear-taic 1

Sgoiltean agus ionadan air an deach tadhal

Bu toil le Luchd-sgrùdaidh an Rìgh taing a thoirt do chloinn is dhaoine òga, luchd-obrach, oifigearan ùghdarrasan ionadail, agus pàrantan airson an com-pàirt tron sgrùdadh cuspaireil seo.

Ionadan tràth-ionnsachaidh is cùram-chloinne

Pàirc Dhubhthaich, Comhairle Baile Obar Dheathain

Ionad Thràth-bhliadhnaichean Baile Uallas, Comhairle Siorrachd Àir a Deas

Ionad Tràth Ionnsachaidh is Cùram-Cloinne Whitecrook, Comhairle Siorrachd Dhùn Bhreatann an Iar

Sgoil-àraich Woodacre, Comhairle Baile Ghlaschu

Bun-sgoiltean

Bun-sgoil agus Clas Sgoil-àraich Airth, Comhairle na h-Eaglaise Brice

Bun-sgoil is Clas Sgoil-àraich Allans, Comhairle Struighlea

Bun-sgoil agus Clas Sgoil-àraich Uachdaras, Comhairle Aonghais

Sgoil Bhreascleit, Comhairle nan Eilean Siar

Bun-sgoil agus Clas Sgoil-àraich Drochaid Chanaich, Comhairle na Gàidhealtachd

Bun-sgoil agus Clas Sgoil-àraich Charnegie, Comhairle Fìobha

Bun-sgoil Chomrie, Comhairle Pheairt is Cheann Rois

Bun-sgoil Corstorphine, Comhairle Baile Dhùn Èideann

Bun-sgoil Pàirc Fhèidh, Comhairle Siorrachd Chlach Mhanainn

Bun-sgoil Dhunbaidh, Comhairle Eileanan Arcaibh

Bun-sgoil agus Clas Sgoil-àraich Pàirc a' Bhruaich a Deas, Comhairle Siorrachd Obar Dheathain

Bun-sgoil Garnetbank, Comhairle Baile Ghlaschu

Bun-sgoil agus Sgoil-àraich Gullane, Comhairle Lodainn an Ear

Bun-sgoil Hazelhead, Comhairle Baile Obar Dheathain

Bun-sgoil Killermont, Comhairle Siorrachd Dhùn Bhreatainn an Ear

Bun-sgoil is clas Sgoil-àraich Kilmacollm, Comhairle Inbhir Chluaidh

Bun-sgoil Pàirc an Rìgh, Comhairle Lodainn Mheadhanach

Bun-sgoil Mhearns, Comhairle Shiorrachd Rinn Friù an Ear

Bun-sgoil Mossvale, Comhairle Shiorrachd Rinn Friù

Bun-sgoil agus Clas Sgoil-àraich a' Bhaile Ùr, Comhairle Crìochan na h-Alba

Bun-sgoil Rosebank, Comhairle Baile Dhùn Dè
Bun-sgoil St Winnings, Comhairle Siorrachd Àir a Tuath
Bun-sgoil Shorn, Comhairle Shiorrachd Inbhir Àir an Ear
Bun-sgoil agus Sgoil-àraich Sound, Comhairle Eileanan Shealtainn
Bun-sgoil Thornlie, Comhairle Siorrachd Lannraig a Tuath
Bun-sgoil Ulva, Comhairle Earra-Ghàidheal is Bhòid
Bun-sgoil agus Sgoil-àraich Westfield, Comhairle Lodainn an Iar

Àrd-sgoiltean

Acadamaidh Alva, Comhairle Siorrachd Chlach Mhanann
Àrd-sgoil Obar Bhrothaig, Comhairle Aonghais
Àrd-sgoil Allt a' Bhonnaich, Comhairle Shruighlea
Àrd-sgoil Bhucaidh, Comhairle Mhoireibh
Àrd-sgoil Dalbeattie, Comhairle Dhùn Phris is Ghall-Ghàidhealaibh
Acadamaidh Doon, Comhairle Siorrachd Àir an Ear
Àrd-sgoil Ghoillspidh, Comhairle na Gàidhealtachd
Acadamaidh Inbhir Uraidh, Comhairle Siorrachd Obar Dheathain
Àrd-sgoil Cathair Ceann Tulaich, Comhairle Siorrachd Dhùn Bhreatainn an Ear
Àrd-sgoil Liberton, Comhairle Baile Dhùn Èideann
Colaiste Mhàrr, Comhairle Shiorrachd Àir a Deas
Acadamaidh Morgan, Comhairle Baile Dhùn Dè
Àrd-sgoil an Òbain, Comhairle Earra-Ghàidheal is Bhòid
Àrd-sgoil Chalum Chille, Comhairle Inbhir Chluaidh
Àrd-sgoil na Trianaid, Comhairle Siorrachd Lannraig a Deas

Sgoiltean sònraichte

Sgoil Fairview, Comhairle Pheairt is Cheann Rois
Iain Fearghas, Comhairle Fìobha
Sgoil Chille Phàdraig, Comhairle Siorrachd Dhùn Bhreatainn an Iar
Pàirc Windsor, Comhairle na h-Eaglaise Brice

Còir-lethbhreac

Faodaidh sibh am fiosrachadh seo (ach na suaicheantasan) a chleachdadh agus ath-chleachdadh gu saor 's an-asgaidh ann an cruth no meadhan sam bith fo [Cheadachas an Riaghaltais Fhosgailte](#), fhad 's a thèid ath-chleachdadh gun mhearachd agus chan ann air dòigh mheallta sam bith.

Tha [Luachadh air dealbhadh curraicealaim ann an Alba](#) cuideachd ri fhaighinn air làrach-lìn Foghlam Alba.

Cuiribh [fios thugainn](#) ma tha sibh airson barrachd fhiosrachadh fhaighinn air a' [phoileasaidh còir-lethbhreac Foghlam Alba](#).

Air fhoillseachadh an toiseach sa Chèitean 2024.